

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı:

Sayı : 2459
Tarih : 06.09.2022

Türkiye Büyük Millet Meclisi -
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığı
Tarih: 06/09/2022 15:22
Sayı: E-120.10-1074487

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Şırnak'ın Cizre ilçesinde 4-12 Eylül 2015 tarihleri arasında Şırnak Valiliği tarafından sokağa çıkma yasağı konulmuş ve ardından gerçekleşen polis operasyonlarında 22 sivil Kürt yurttaş yaşamını yitirmiştir. Söz konusu ölümler için açılan davaların 9'u hakkında takipsizlik karar verilmiş 6'sı ise sonuçlanmamıştır. Cizre'de yaşananların üzeri örtülmek istenmiş katliam olarak adlandırılabilir ölümünün, yaşam hakkı ihlallerinin gün yüzüne çıkmasının önüne geçilmek istenmiştir. Toplumsal barışın sağlanması, Cizre'de söz konusu tarihte yaşanan olayların aydınlığa kavuşturulması, yaşam hakkı ihlallerine sebebiyet veren sorumluların tespit edilerek yargılanması, tüm yaşananların kamuoyunu tatmin edecek bir biçimde şeffaf ve adli bir araştırmanın yapılabilmesi için Anayasa'nın 98'inci, TBMM İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri uyarınca Meclis Araştırması açılmasını arz ederiz.

Hüseyin Kaçmaz

Şırnak Milletvekili

GEREKÇENİN ÖZETİ

5442 Sayılı İl İdaresi Kanunu'nun 11/C maddesi gereğince Şırnak Valiliği tarafından 4 Eylül 2015 günü saat 20.00'dan itibaren Cizre ilçesinde sokağa çıkma yasağı ilan edilmiş ve bu yasak 12 Eylül 2015 tarihine kadar sürmüştür. Söz konusu tarihte 22 yurttaş yaşamını yitirmiş onlarcası ise yaralanmıştır. Konuyla ilgili açılan davalar ve soruşturmaların üzerinden 7 yıl geçmesine rağmen herhangi bir sonuç alınamamış ilerleme sağlanmamıştır.

GEREKÇE

Türkiye, 1954 yılında imzaladığı ve taraf olduğu Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin temel maddeleri arasında yaşam hakkı, hak arama özgürlüğü, adil yargılanma hakkı, suç ve cezaların kanuniliği ilkesi gibi maddeleri yerine getirmekle mükelleftir.

Şırnak'ın Cizre ilçesinde ilan edilen dört sokağa çıkma yasağı kararından ilki olan 4- 12 Eylül tarihindeki polis operasyonlarında 22 sivil yurttaşın yaşamını yitirdiği olaylarla ilgili açılan soruşturmanın çoğu takipsizlikle sonuçlanmıştır. Açılan davalarda sanıklar hakkında daimi arama kararı verilerek faillerin bulunamadığı öne sürülmüş yaşanan ölümlere ilişkin söz konusu davaların çoğunda net açık deliller, tanık beyanları ve insan hakları örgütlerinin raporları olmasına rağmen 9 dosya hakkında takipsizlik kararı verilmiş 6'sı ise sürüncemede bırakılmıştır.

Söz konusu polis operasyonlarında yaşamını yitirenlerin çoğu çocuk ve yaşlılardan oluşmaktadır. Cizre'de Cudi Mahallesiinde bulunan evlerinin önünde kolluk kuvvetlerinin ateşi sonucu yaşamını yitiren 10 yaşındaki Cemile Çağırğa'nın cenazesinin bozulmaması için günlerce buzdolabında saklanması da yasak sırasında ve sonraki süreçte hafızalardan silinmeyen olayların başında gelmektedir.

Evinin önünde vurularak öldürülen ve cansız bedeni buzdolabında saklanan 10 yaşındaki Çağırğa'nın ölümüne ilişkin açılan soruşturmada da 'failler tespit edilemedi' iddiasıyla 'daimi arama kararı' alındı. Dosya zamanaşımına bırakıldı. Dünya'da gündemleşen ve günlerce cesedi buzdolabında bekletilen Cemile Çağırğa'ya ilişkin hukuk iletilmemiş failleri cezalandırılmamış olayın üstü örtülmüştür.

Yaşamını yitiren Mehmet Erdoğan 75 yaşındaydı ve "ben yaşlıyım bana kimse bir şey yapmaz" diyerek evden çıkan ve açılan ateş sonucu hayatını kaybeden Erdoğan'ın dosyasında 'daimi arama kararı' alınmıştır. Olay yerinin tespit edilemediği savunulan dosyada, Erdoğan'ın faillerinin bulunamadığı ileri sürülmüştür.

21 yaşında olan Mehmet Emin Levent, Nur mahallesinde zırhlı araçtan açılan ateş sonucu hayatını kaybetmiştir. Levent'in ölümüne ilişkin başlatılan soruşturma hakkında 'takipsizlik' kararı verilmiş görgü tanığının anlatımlarına rağmen Levent'in ölümü için 'hukuka uygun' denilmiştir. Dosyası Anayasa Mahkemesi'ne (AYM) taşınmıştır.

4-12 Eylül tarihleri arasında yaşamını yitiren 22 kişinin öldürülme biçimleri benzer hikâyelerden oluşmaktadır. Çoğu yaşlı ve çocuklardan oluşan ve yaşamını yitiren sivil yurttaşlar olmasına rağmen dönemin başbakanı Ahmet Davutoğlu Cizre'deki sokağa çıkma

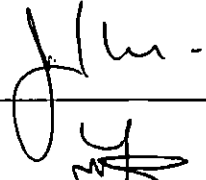
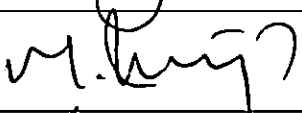
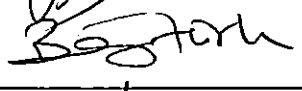
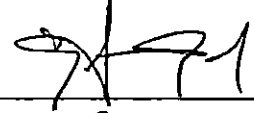
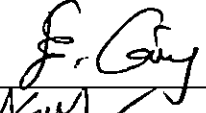
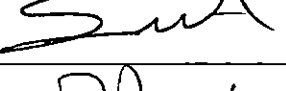
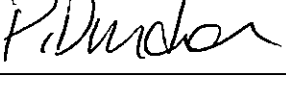
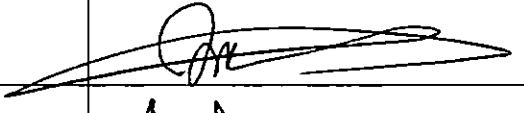
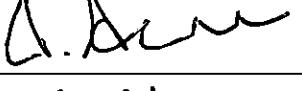
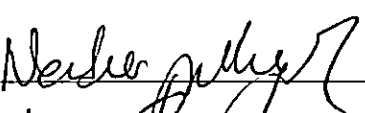
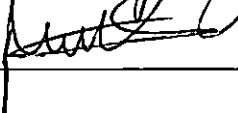
yaşadı boyunca tek bir sivilin yaşamını yitirmediğini iddia ederek yargı üzerinden baskı oluşturmaya kalkışmıştır. Yargı mercileri de aldıkları direktifler sonrasında ölümlere kılıf bulmak için yaşamını yitiren sivilleri örgüt üyesi ilan etme çabasına girişmiştir. Oluşturulan dosyalarla kentte yaşanan bütün hak ihlallerine kılıflar uydurularak örtbas edilmeye çalışılmıştır.

Yaşamını yitiren 22 yurttaşın isimleri; Cemile Çağırğa (10), Özgür Taşkın (18), Meryem Süne (53), Bünyamin İrci (14), Muhammed Tahir Yaramış (35 Günlük), Eşref Edin (56), Selman Ağar (10), Mehmet Emin Levent (29), Osman Çağlı (18), Sait Çağdavul (21), Şahin Açık (74), Mehmet Erdoğan (75), Mehmet Sait Nayici (16), Zeynep Taşkın (19), Maşallah Edin (35) Hacı Ata Borçin (75), Gadban Bülbül (78), Mehmet Dökmen (71), Bahattin Sevinik (50), Suphi Sarak (50), İbrahim Çiçek (79), Mülkiye Geçgel (48).

Cizre’de sokağa çıkma yasakları sırasında yaşamını yitirenler ile ilgili AYM ve AİHM’ye başvurular yapılmıştır. Olayların üzerinden 7 yıl geçmesine rağmen mahkemelerden halen bir sonuç çıkmamıştır.

Yürütülen operasyonlar sırasında yaşanan ölümler ve bu ölümlere ilişkin dosyaların esaslarının incelenmesi için Anayasa Mahkemesi üzerine düşen sorumluluğu yerine getirmelidir. Sokağa çıkma yasaklarının uygulandığı bölgelerde güvenlik güçlerinin operasyonları sırasında meydana gelen ölümler için açılan idari davaların sayısı ve güncel akıbetleri araştırılmalıdır.

Onlarca soruşturmanın sonuçsuz kaldığı ve çoğunun takipsizlikle sonuçlandığı davalarda yaşananların sadece hukuksuzluk değil aynı zamanda bir insanlık suçu olduğu unutulmamalıdır. Yaşanan bu insanlık suçlarının faili meçhul diye kabul edilip, üstünün örtülmeye çalışılması kabul edilemez. 7 yıl önce yaşanan sokağa çıkma yasakları sırasında ve sonrasında yaşamını yitirenlerle ilişkin davalara sağlıklı bir hukuki sürecin işletilebilmesi, bu hukuksuz süreçlerin son bulması yargının şeffaf bir şekilde işlemesi için bu insan hakları ihlallerini tespit etmek ve alınacak önlemlerin saptanması amacıyla Araştırma Komisyonu kurulması elzemdir.

1	FATMA KURTULAN	MERSİN	
2	ZÜLEYHA GÜLÜM	İSTANBUL	
3	MUSA PİROĞLU	İSTANBUL	
4	SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ	İZMİR	
5	DERSİM DAĞ	DİYARBAKIR	
6	MURAT SARISAÇ	VAN	
7	SIDIK TAŞ	SİİRT	
8	BERDAN ÖZTÜRK	AĞRI	
9	HİŞYAR ÖZSOY	DİYARBAKIR	
10	EBRÜ GÜNAY	MARDİN	
11	OYA ERSOY	İSTANBUL	
12	ŞEVİN COŞKUN	MUŞ	
13	PERO DUNDAR	MARDİN	
14	DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR	AĞRI	
15	AYŞE ACAR BAŞARAN	BATMAN	
16	KEMAL BÜLBÜL	ANTALYA	
17	ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU	KOCAELİ	
18	NECDET İPEKYÜZ	BATMAN	
19	NUSRETTİN MAÇIN	ŞANLIURFA	
20	İMAM TAŞÇIER	DİYARBAKIR	